

ANTIKVARIAT BRYGGEN

FORMIDLER AV BØKER FOR SAMLERE SIDEN 2007

- To fengselsfugler før Botsfengselets tid -

Gjest Baardsen & Ole Høiland

JUNI 2017

92

KATALOG

Kjære bokvenn!

Denne gang presenteres et lite knippe litteratur og objekter knyttet til Gjest Baardsen og Ole Høiland.

Jeg lar Vilhelm Dybwad presentere de to:

Gjest Baardsen og Ole Høiland, det klinger nesten som et firmanavn. Et mestertyv-firma. Men det var ikke noe slags kompaniskap mellom de to. Tvertimot. De var konkurrenter og rivaler. De stjal om kapp, og rømte om kapp, men aldri sammen. De kjempet drabelig om mesterskapet og berømmelsen. Den ene "pacet" den andre til å prestere det ypperste på samme "bane".

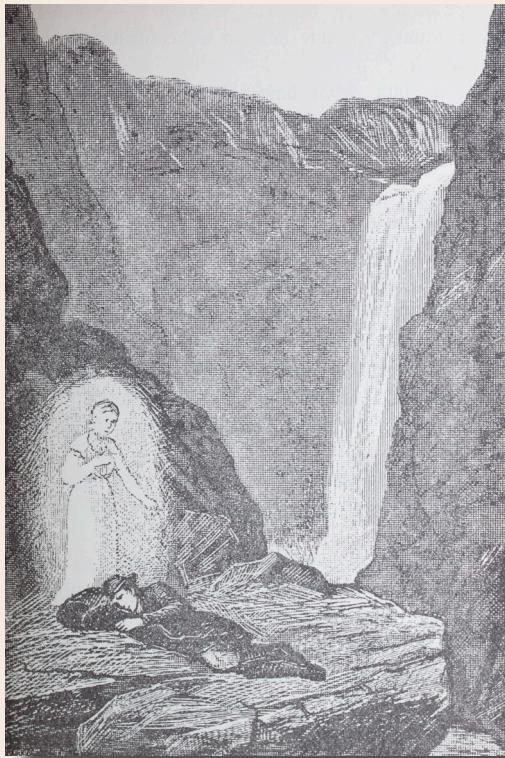
De var så nær jevnaldrende. Gjest Baardsen var født i 1793, Ole Høiland i 1797. Ualminnelig spreke karer var de begge to. Sterke og smidige og rappe tilbens. Og uhyre utholdende. Hva de kunne tåle av frost og væte, sult og tørst under uendelige strabaser er rent utrolig. (Mestertjuer og skøierjenter, 1935).

God lesning!

SELGES SAMLET: 15 000,-

Bibliofil hilsen

Fredrik Delås

Gjest Baardsen oppdager Vøringsfossen.
Fra Holger Sindings bok om Baardsen.

ANTIKVARIAT BRYGGEN

Bryggeneveien 42 - Bryggen Vestre - 1747 Skjeberg - Telefon 930 22 712

E-post: post@antikvariat-bryggen.no

Gjest Baardsen

(1791, Sogndalsfjøra - 1849, Bergen)

I tillegg til sine store talenter innen tyveri og kvinnebedøreri besatt Baardsen intellektuelle evner, spesielt skrev han godt. Vinteren 1826, da han var pågrepet etter 57. gangs "undvigelse" satt han seg ned og begynte forfattelsen av sin livshistorie. I 1835 utkom "Sogndalsfjærens Levnedsløb" i tre deler. Dette ble skrevet mens han sonet livstidsdom på Akershus. Denne gang rømte han ikke, og i 1845 ble han benådet og var igjen en fri mann. Etter at han kom ut besøkte han blant annet tomtene der det nye botsfengselet skulle stå, og bidro med innspill rundt soningsforhold. En fjerde del av hans selvbiografiske verk utkom i 1847. Baardsen flyttet til Bergen, hvor han etablerte en liten bokhandel. Her døde han i 1849.

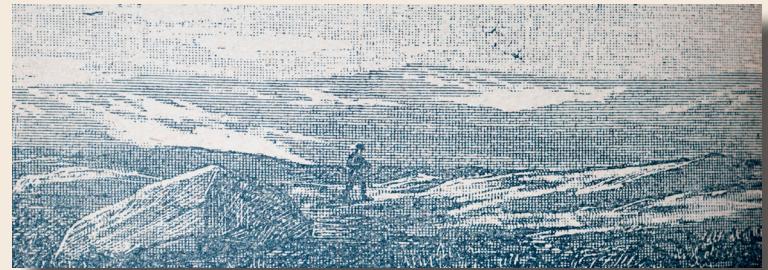

I. [-]

Storyven Gjest Baardsens Mesterstykker. En nøiglig fremstilling af alle hans eventyrlige Vandringer, Tyverier, Fængslinger og 53 Undvigelser.

Haugesund: Knudsens Forlag, 1884. 160 sider.
Originalt omslag.

Noe rufsete omslag med papirtap på ryggstripe.
Trykket på dårlig papir.

2. [Holger Sinding] Halle Sira

Gjest Baardsen. En forbryders Livsroman. Fortælling fra Aarhundrets Begyndelse. Efter Forhørskrakter, Optegnelser og Meddelelser. Med talrige Billeder, Gjengivelse af Breve med Gjest Baardsens Haandskrift, hans hemmeliige Sikkerskrift osv. Første del.

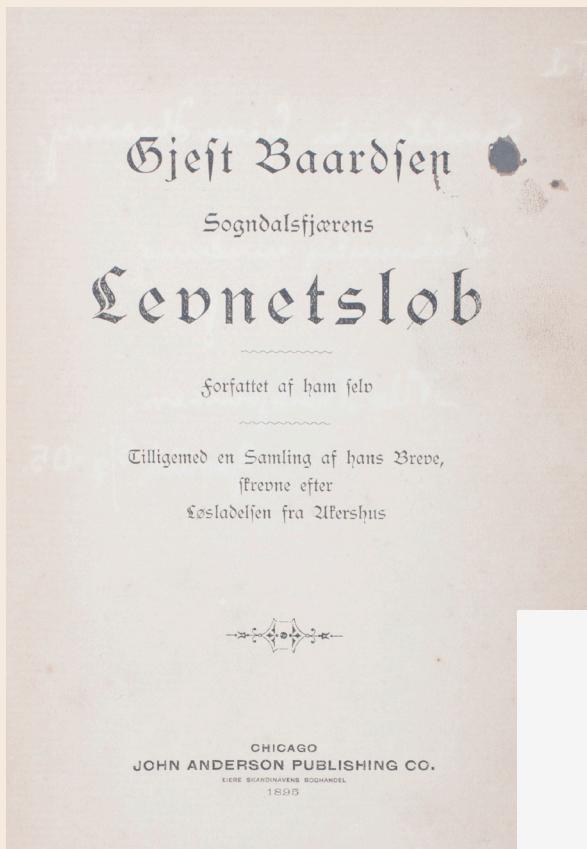
Kristiania: Forlagt af Folkeskriftselskabet, [ca 1890?]. 388 sider. Plansjer. Originalt omslag.

Fremre omslag løst. Plettet ryggstripe med noe papirtap øverst og nederst. Trykket på dårlig papir. Enkelte mindre hakk i ytterkant av siste sider.

Denne boken ble brukt som grunnlag for storfilmen om Gjest Baardsen, med Alfred Maurstad i hovedrollen, se nummer 7-8.

Sogndalsfjærens Levnedsløb utgitt på norsk i Chicago!

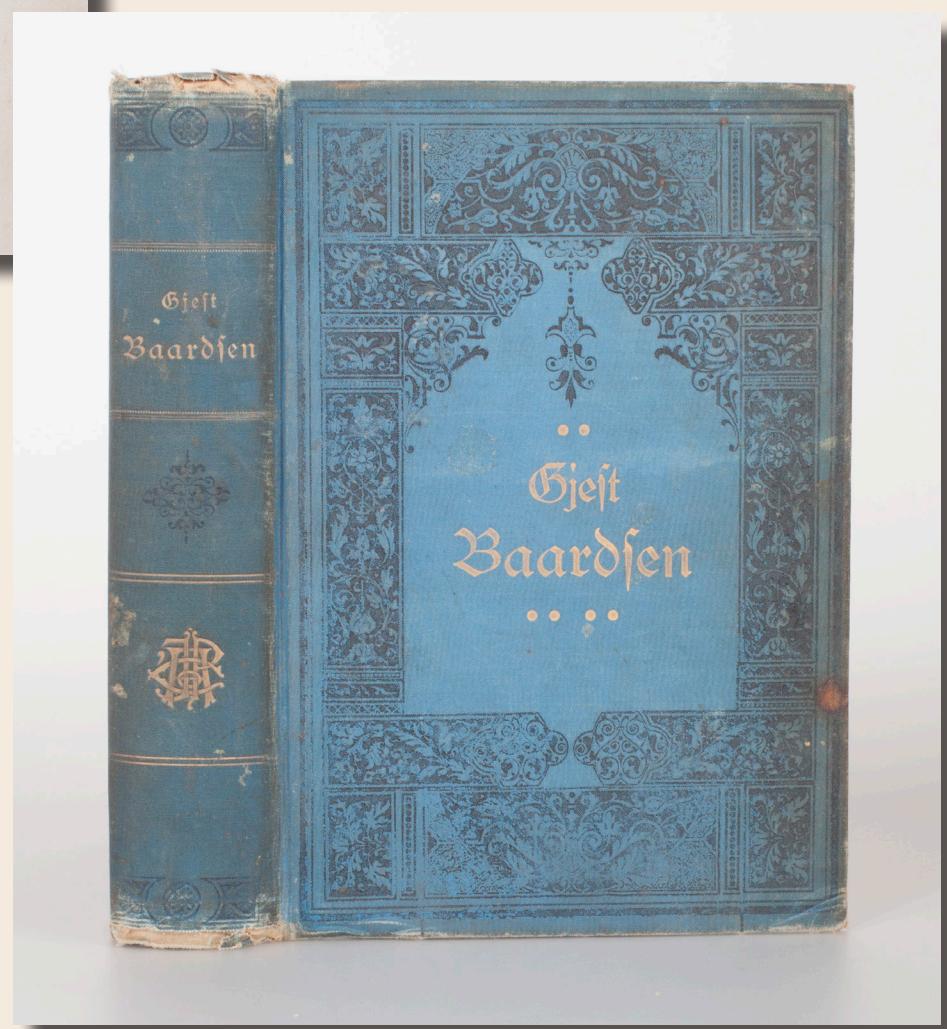

3. Gjest Baardsen

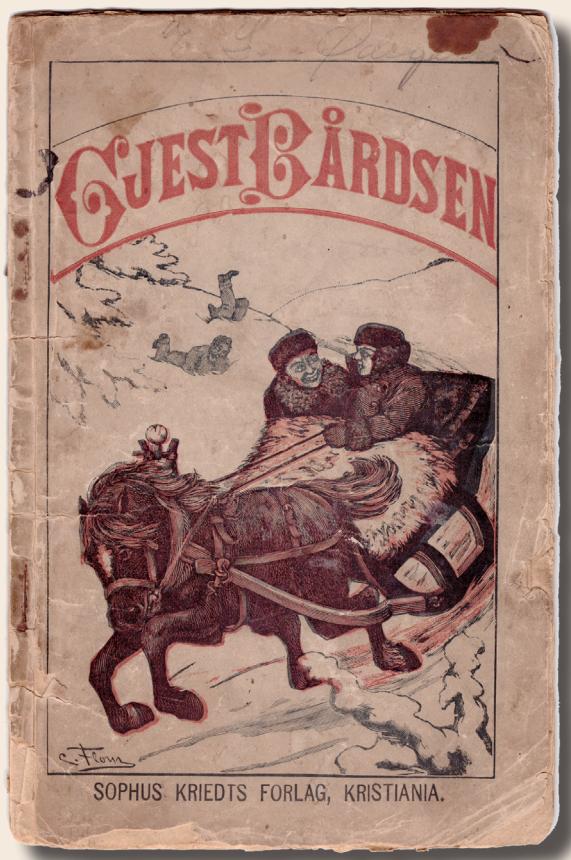
Sogndalfjærens Levnetsløb. Forfattet af ham selv. Tilligemed en Samling af hans Breve skrevne efter Løsladelsen fra Akershus.

Chicago: John Anderson Publishing, 1895. 595 sider.
Forlagsbind.

Smusset bind med noe slitasje øverst og nederst på rygg.
Brist i forsatspapiret i indre falser, men boken holder allikevel
godt sammen.

RUDOLF MUUS

4. Gjest Baardsen. Romantisk Fortælling.

Kristiania: Sophus Kriedts Forlag, [1897?]. 29, [3] sider.
Originalt omslag.
Noe rufsete omslag. Bakre omslag mangler.
Trykket på dårlig papir.

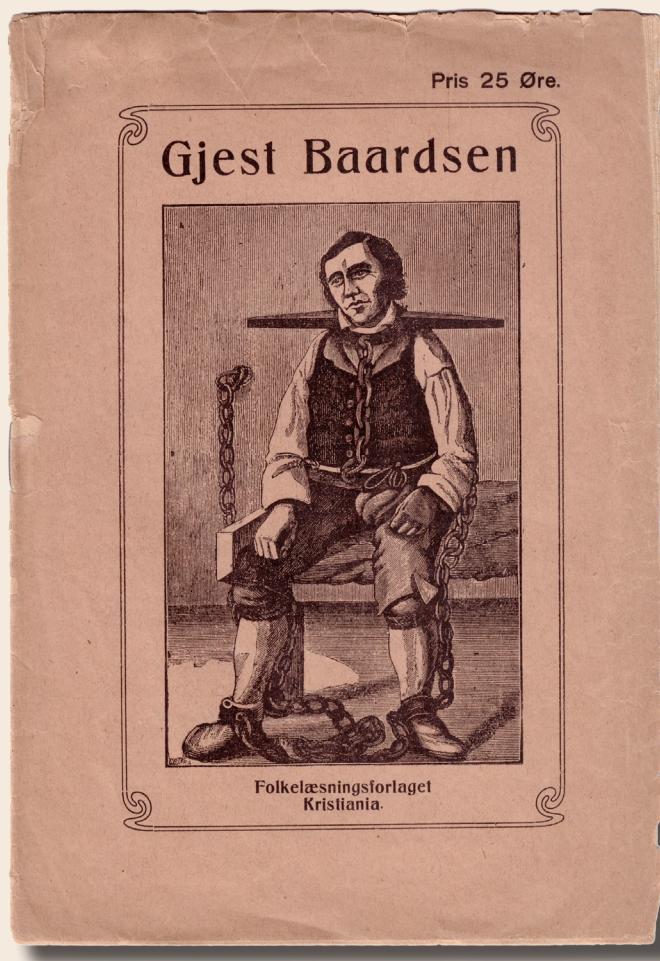
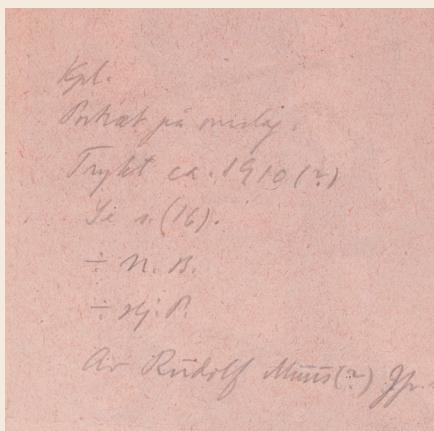
Knudsens Muus-bibliografi nummer 2f.

5. Gjest Baardsen. Romantisk Fortælling.

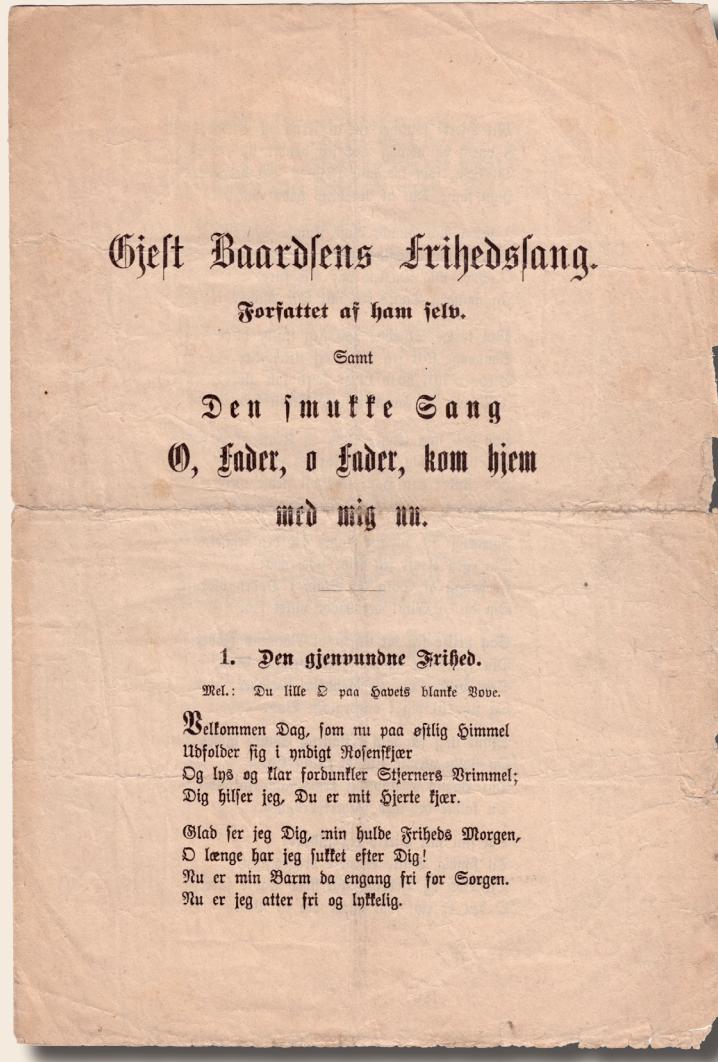
Kristiania: Folkelæsningsforlaget, [1910]. 16 sider.
Originalt omslag.
Noe rufsete ryggstripe. Delvis løse omslag.
Trykket på dårlig papir.

PROVENIENS: Jonas Skougaard med hans notater.

Knudsens Muus-bibliografi nummer 158.

Gjest Baardsens Frihedssang

6. Gjest Baardsens Frihedssang. Forfattet af ham selv. Samt den smukke sang O, Fader, oFader, kom hjem med mig nu.

Kristiania. Uten år. Falset ark.

Noe sprukket i bretter. Trykkt på dårlig papir.

Filmen om Gjest Baardsen

Spillefilmen om Gjest Baardsen ble produsert i 1939. Regien var ved Tancred Ibsen, og hovedrolleinnehaver var Alfred Maurstad. Filmen er basert på Holger Sindings bok om Baardsen, utgitt på Norsk Folkeskriftselskap i 1880. Boken ble skrevet under pseudonymet Halle Sira. Se nummer 2.

7. Kinoplakat.

Plakat fra Dischingtons Kinobyrå, Oslo. Oppsetning på Sjøåsen Ungd. Hus, Rødhamar.

Mål: 32x50cm. Papiret noe "rynket" og meget svakt plettet.

4 DE OPLAG

FJELLSANGEN

FRA

„NORSK FILM'S STORE SUKSESS

GJEST BAARDSEN

KOMPONERT AV A. K. NIELSEN

Kr. 1.80

EIENDOM FOR ALLE LAND

MUSIKK-HUSET AS - OSLO

8. Notehefte.

Fjellsangen fra Norsk Film's store suksess Gjest Baardsen

4 sider. 4. opplag.

Musikk: A. K. Nielsen.

Tekst: Sannsynligvis Holger Sinding

(Teksten forekommer i hans bok om Gjest Baardsen, 1890-91, se nummer 2.).

9. Hefte i 4to-format (18x27cm).

12 sider. Ca. 1939. Illustrert omslag. Fotografier fra filmen med Alfred Maurstad i hovedrollen.

Ole Pedersen Høiland

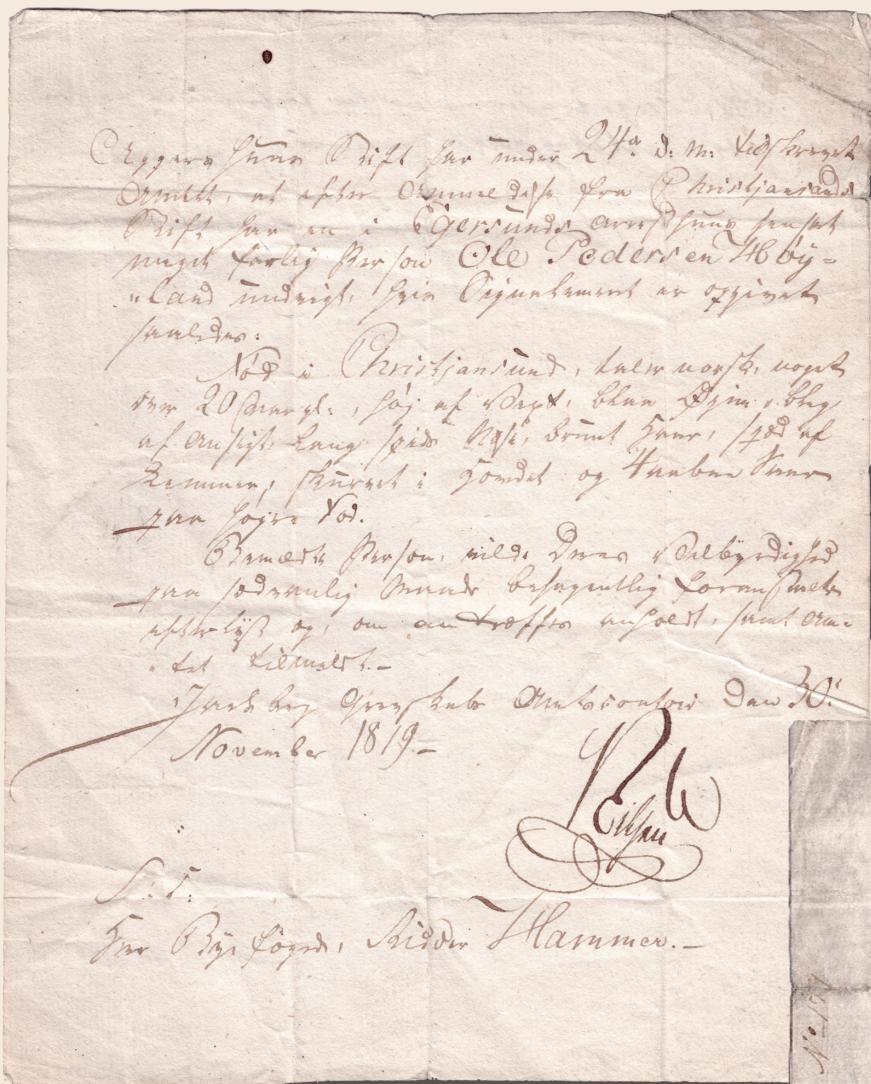
(1797, Audnedal, Vest-Agder - 1848, Akershus festning)

Sammenlignet med Baardsen så omtales nok Høiland som en noe større villstyring. Han begikk de mest dristige tyverier og flyktet på spektakulært vis hele 11 ganger fra fengslene. Mest kjent er han nok for sitt innbrudd i Norges Bank i 1835. Etter å ha kopiert vaktmannens nøkler kom han seg av gårde med 64 000 spesidaler, et enormt beløp på den tiden. Dusør ble utlovet og klappjakten var i gang. Etter 7 uker ble han arrestert i Lier. Høiland ble passet godt på, og sikkerheten var stor, da han etter fire års planlegging klarte å rømme fra Akershus. Henrik Wergeland var fascinert av Høilands bragd, og skrev diktet *Ny Vise om Ole Pedersen Høilands sidste mærkelige Undvigelse fra Agerhuus Fæstning Natten til den 17de September 1839* (se nummer 11). Høiland klarte å holde seg skjult i 3 år inntil han igjen ble pågreppt. Det bar tilbake til Akershus, og etter avslag på benådning i 1846 og 1847 begikk han til slutt selvmord på cellen.

Fra Ole Pedersen Høilands märkvärdigaste bedrifter (nummer 11)

Etterlysningsbrev datert 1819

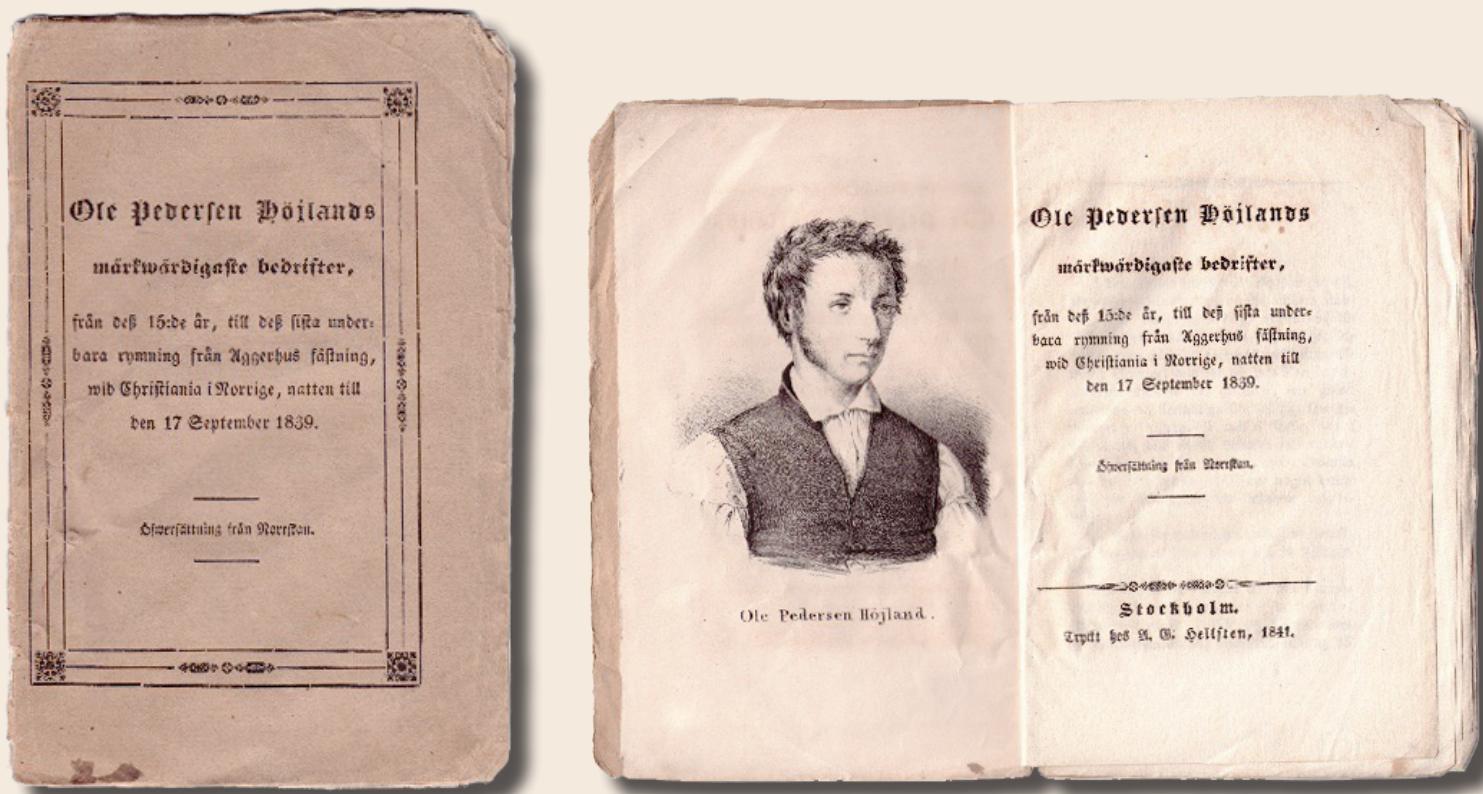
10. Brev til byfogd Hammer i Tønsberg, datert 1819 angående etterlysningsbrev til Ole Høyland.

Til Herr Byfoged Ridder Hammer

Aggershus Stift har under 24de d. m. tilskrevet Amtet at efter Anmeldelse fra Christiansands Stift for en i Egersunds Arresthuus hensat meget farlig Person Ole Pederssen Høyland undveget, hvis Signalement er opgivet saaledes: Født i Christiansund [!], taler norsk, noget over 20 Aar gl., höy af Vext, blaa Øyne, bleg af Ansigt, Lang Spids Næse, brunt Haar, spæd af Lemmer, skurvet i Hovedet og 4aabne Saar paa Høyre Fod. Bemeldte Person vilde Deres Velbyrdighed paa sedvanlig Maade behagentlig foranstalte efterlyst og, om anträffes, anholdt, samt Amtet tilmeldt.

Jarlsberg Grevskab Amtscontoir Den 30. November 1819.

Tidlig svensk oversettelse av Henrik Wergeland!

II. [-]

Ole Pedersen Höjlands märkwärdigaste bedrifter, från dess 15:år, till dess sista underbara rymning från Aggerhus fästning, wid Christiania i Norrige, natten den 17 September 1839. Öfwersättning från Norrskan.

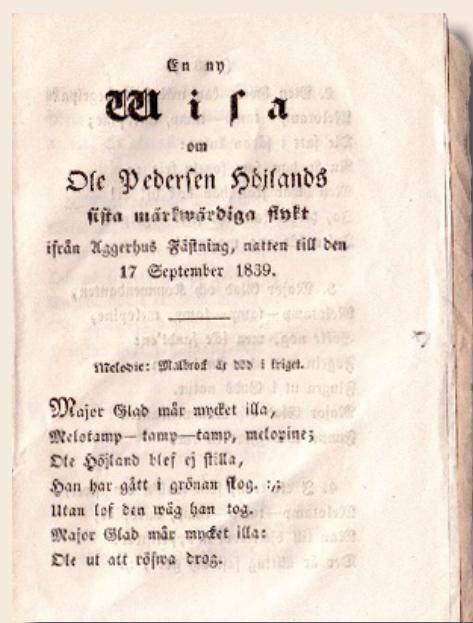
Stockholm: 1841. 36 sider | 1841. Originalt omslag.

Ryggstripe med noe slitasje i nedre 5 cm. For øvrig et meget godt eksemplar av denne meget sjeldne trykksak.

På side 27-36 er det trykket en oversettelse av Wergelands vise om Ole Høiland:

"En ny Wisa om Ole Pedersen Höjlunds sista märkwärdigaste flykt ifrån Aggerhus Fästning, natten til den 17 September 1839".

Samtidige Høiland-trykk er det ikke ofte man kommer over.

12. [-]

Ole Heilan [sic!]. En Norsk Stråtrøfware.

Stockholm: 1854. 30, [2] sider. 12mo (13x10,5cm).
Originalt kombinert omslag/tittel.

Ryggstripe med noe slitasje i nedre. Noe plettet materie.

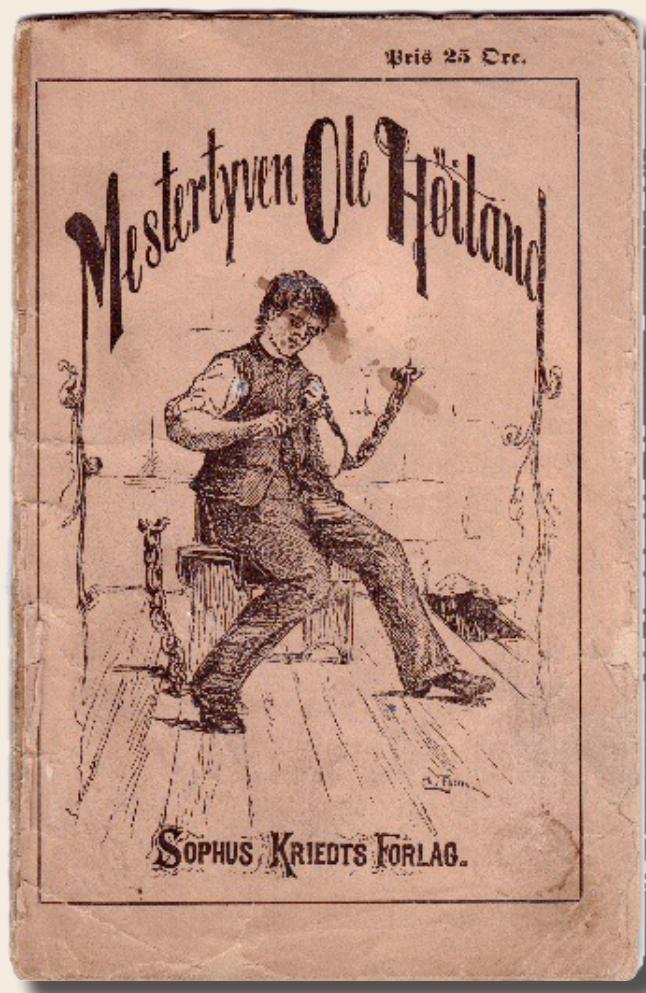
13. Rudolf Muus

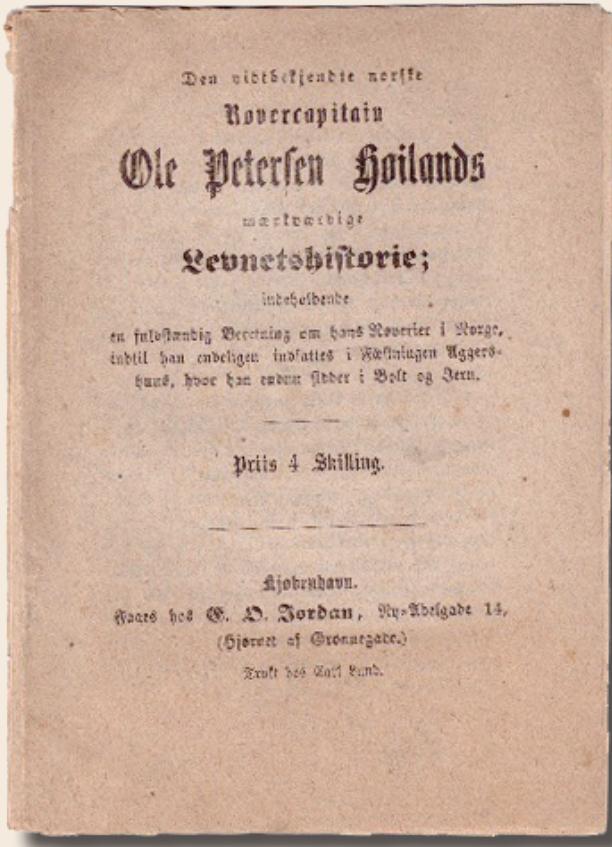
Mestertyven Ole Høilands mærkværdige Liv og Levnet : hvorledes han først betræder Tyvebanen, begaar Indbrud og Udbrud, flygter fra Akershus Fæstning [...].

Kristiania: Sophus Kriedts Forlag, [ca 1890]. 16 sider.
Originalt omslag.
Noe rufsete omslag. Bakre omslag mangler.
Trykket på dårlig papir.

PROVENIENS: Jonas Skougaard med hans notater.

Knudsens Muus-bibliografi nummer 8b.

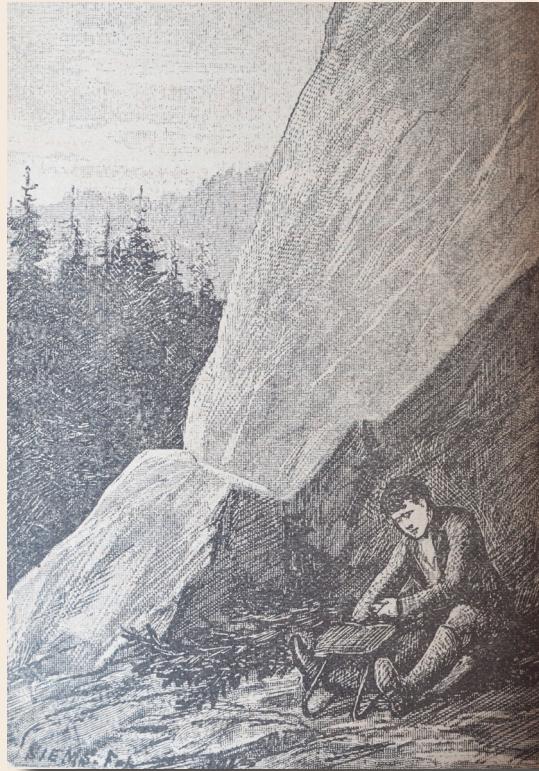

14. [-]

Den vidtbekjendte norske Røvercapitain Ole Petersen Høilands mærkværdige Levnetshistorie; indeholdende en fuldstændig Beretning om hans Røverier i Norge, indtil han endeligen indsatte i Fæstningen Aggershuus, hvor han endnu sidder i Bolt og Jærn.

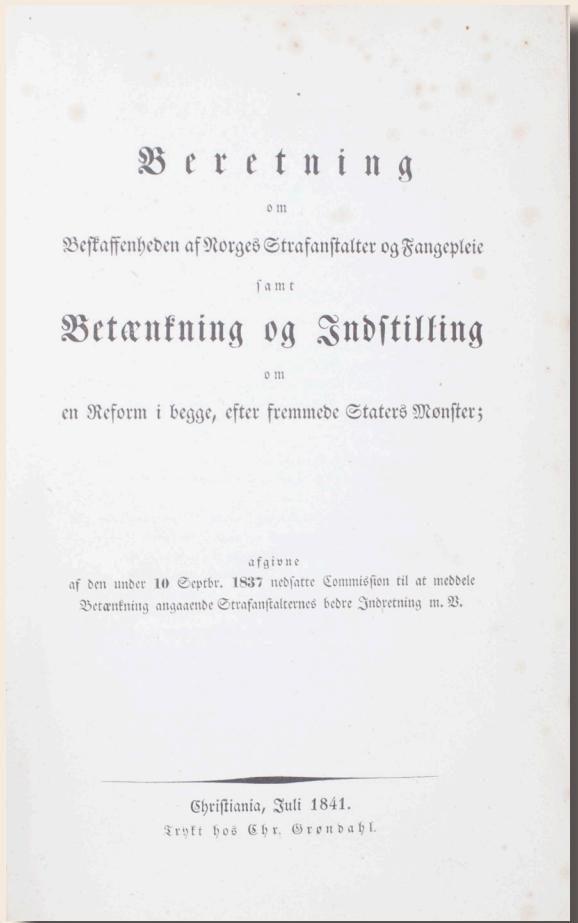
Kjøbenhavn: Uten år. 12 sider.

Originalt kombinert omslag / tittelblad. Første og siste side i ferd med å løsne. Trykket på dårlig papir.

Motiv fra Holger Sindings bok om Gjest Baardsen.

Botsfengselet - Slutten på de spektakulære fluktene

15. [-]

Sogndalfjærens Levnetsløb. Forfattet af ham selv. Tilligemed en Samling af hans Breve skrevne efter Løsladelsen fra Akershus.

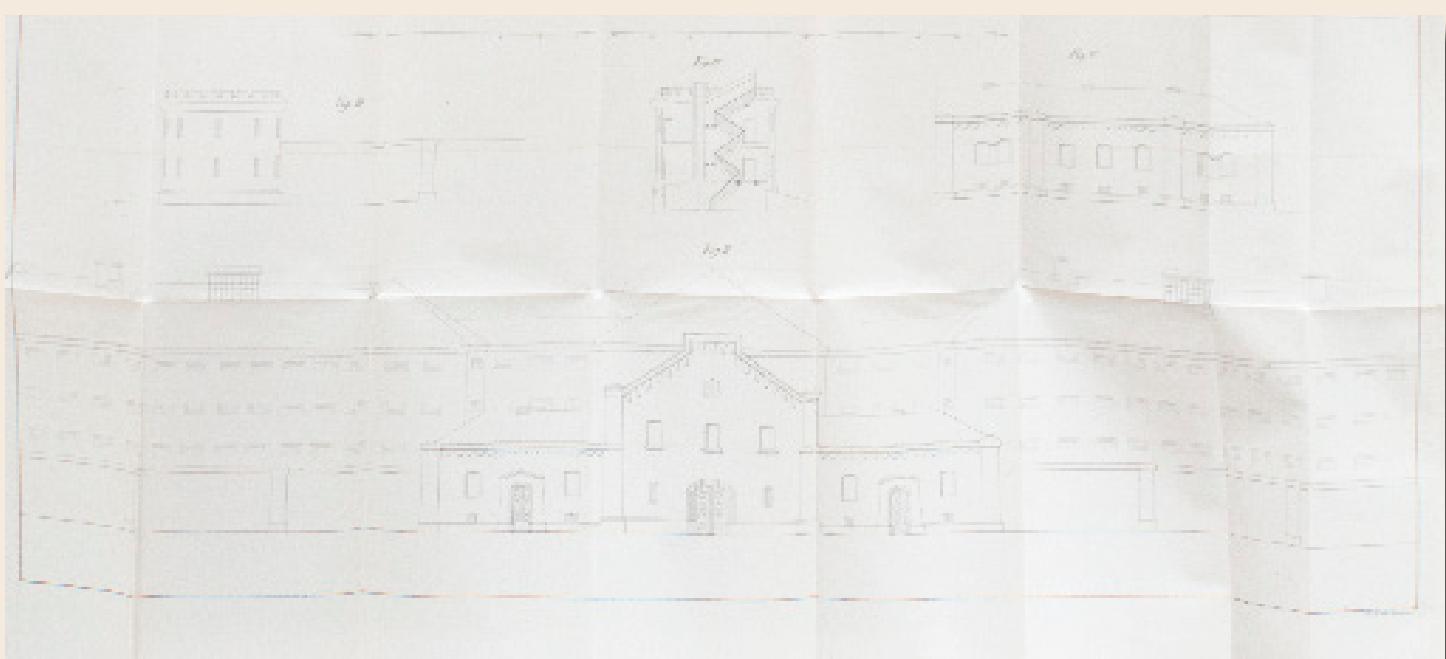
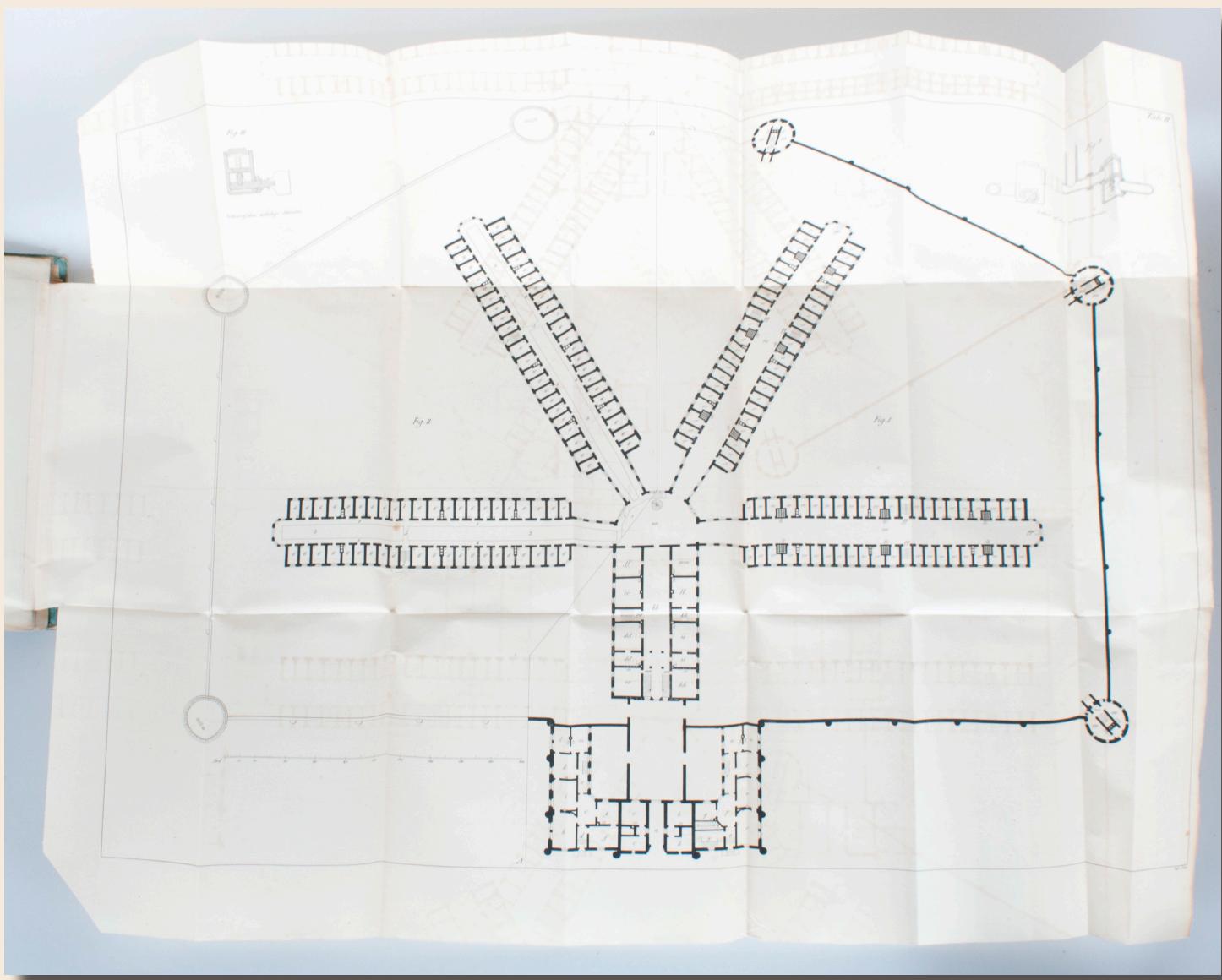
Christiana: Juli 1841. [8], 707 sider + 6 store foldeplansjer med plantegninger. Originalt blått kartonasjebind.

Bindet med noe bruksspor. For øvrig et fast eksemplar med god materie.

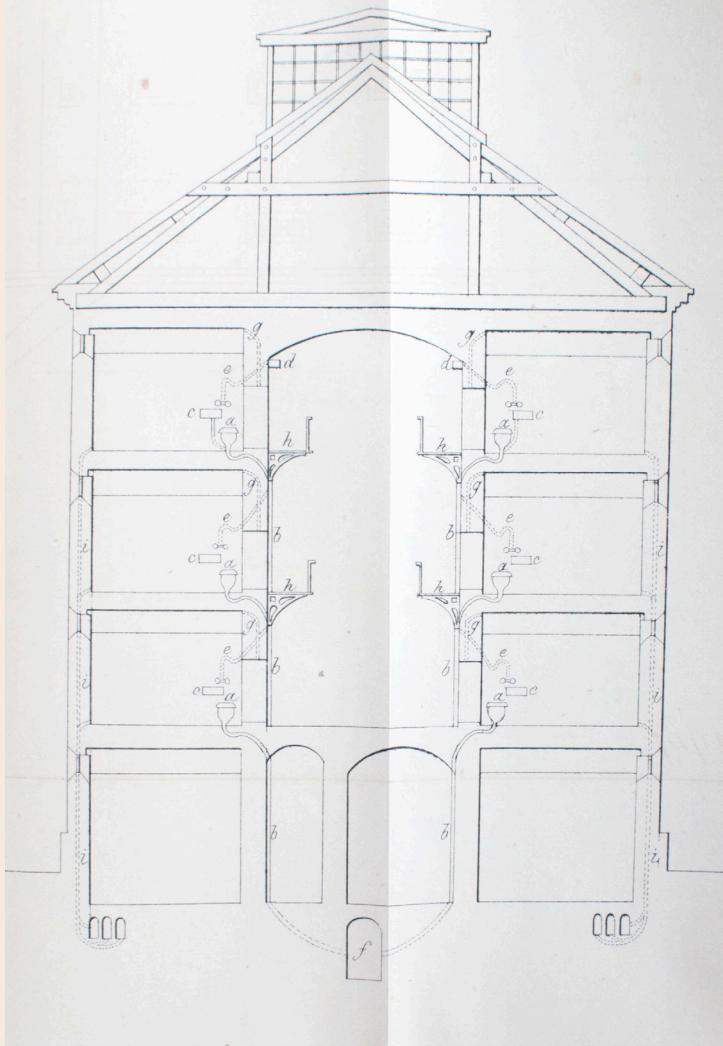
Formann i kommisjonen var Ferdinand Carl Maria Wedel-Jarslberg, kanskje mest kjent for sin ordre om å angripe folke mengden på Christiania Torv, deriblant Henrik Wergeland, 17. mai 1829 ("Torvslaget"). Botsfengselet ble oppført mellom 1844 og 1851. Botsfengselet var det første norske fengselet bygget etter «Philadelphia-systemet», der fangene ble strengt isolert for at de skulle kunne angre sine forbrytelser og ikke bli utsatt for negativ påvirkning fra andre og mer forherdede fanger. Dette var et punkt som Gjest Baardsen var helt enig i. På oppfordring fra plassmajor Chr. Glad (en av initiativtakerne til henværende beretning), skrev Baardsen en utredning om fangenes fordervelige samvær. Like etter sin løslatelse beså Baardsen tomten der det nye Botsfengselet skulle ligge.

I beretningen foreslår kommisjonen flere botsfengsler rundt i landet, men bare Botsfengselet i Oslo ble bygget. De øvrige steder var Arendal, Lillehammer, Bergen, Trondhjem og Tromsø.

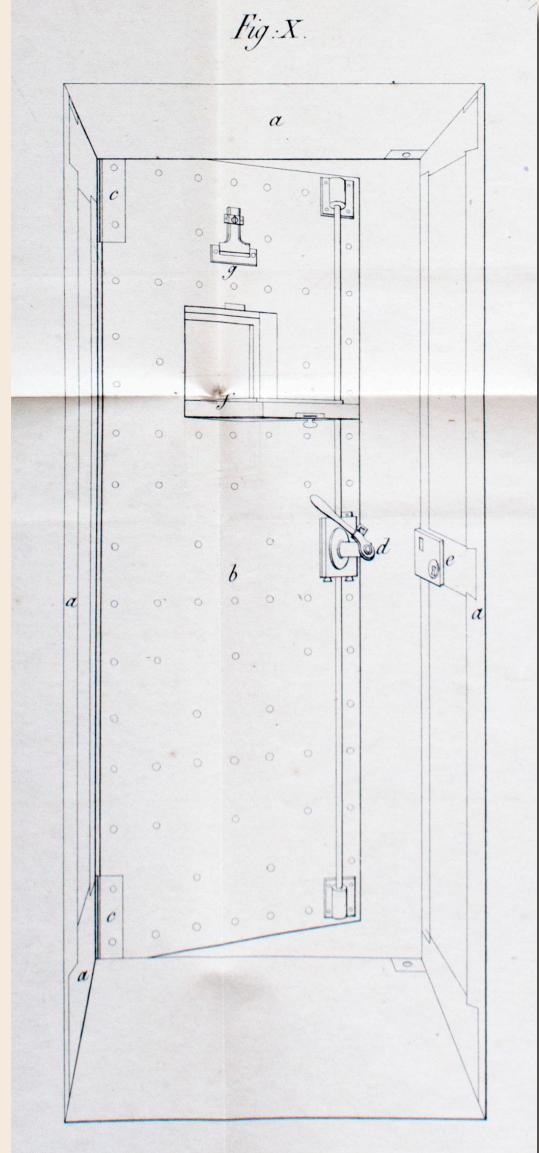

Fig. IV.

Fig. X.

SELGES SAMLET: 15 000,-

ANTIKVARIAT BRYGGEN

Fredrik Delås
Antikvarbokhandler

Bryggeneveien 42 - 1747 Skjeberg - Norway
+47 930 22 712 - post@antikvariat-bryggen.no

Antikvariatet er alltid interessert i gode enkeltobjekter og samlinger.
Ta kontakt for en uforpliktende samtale.

ANTIKVARIAT BRYGGEN

Bryggeneveien 42 - Bryggen Vestre - 1747 Skjeberg - Telefon 930 22 712
E-post: post@antikvariat-bryggen.no